

Bruselj, 3. oktober 2025
(OR. en)

13319/25

ENER 466
COMPET 927
CLIMA 373
PROCIV 120
ENV 902

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Elektrifikacija kot gonilna sila konkurenčnega in čistega prehoda – izmenjava mnenj

Pred sejo Sveta PTE (energija) 20. oktobra 2025 vam v prilogi pošljamo informativni dopis predsedstva o elektrifikaciji kot gonilni sili konkurenčnega in čistega prehoda.

Kontekst

Industrijski sektor je eden največjih odjemalcev energije, saj potroši skupaj 25 odstotkov energije v EU. Ta sektor je še vedno močno odvisen od fosilnih goriv, ki so leta 2023 predstavljala več kot polovico njegove porabe energije¹. Ob nedavni energetske krizi in cenah, ki še nikoli niso bile tako nestanovitne, se je pokazalo, kako zelo smo odvisni od uvoza fosilnih goriv, to pa vodi v ranljivost energetske intenzivnih panog. Ob zaostrovanju svetovne konkurence sta prihodnja konkurenčnost in odpornost evropske industrije tesno povezani z njeno zmožnostjo razogljičenja na podlagi postopnega opuščanja fosilnih goriv in njihove nadomestitve z učinkovitejšo, evropsko čisto energijo. To izhaja iz Draghijevega poročila in dogovora Komisije o čisti industriji.

Elektrifikacija bi lahko bila eno od ključnih gonil odpornejše, konkurenčnejše in podnebno nevtralnejše industrije. Povečanje zmogljivosti industrije za odzivanje na cenovne signale in za prožno upravljanje porabe energije ne le krepi njeno konkurenčnost, temveč prispeva tudi k splošni trdnosti in učinkovitosti energetskega sistema.

Komisija je v akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo² poudarila, da je treba znatno povečati čisto energijo in elektrifikacijo, z osredotočenostjo na energetske učinkovitost, v prvem četrtletju leta 2026 pa naj bi predstavila akcijski načrt za elektrifikacijo, v katerem bodo opisani potrebni naslednji koraki za pospešitev elektrifikacije.

¹ [Eurostat \(2023\): Poraba končne energije v industriji – podrobna statistika.](#)

² COM(2025) 79 final.

To bo dobra priložnost, da izmenjamo poglede na agendo za elektrifikacijo in Komisiji zagotovimo prispevek pred predstavitvijo akcijskega načrta. Elektrifikacija je tudi eno od ključnih gonil razogljičenja v prometnem sektorju in sektorju ogrevanja. Ker elektrifikacija različnih sektorjev prinaša različne priložnosti in izzive ter posledično različne politične rešitve, je potreben zelo podroben analitični pristop. Ta razprava bo zato osredotočena na elektrifikacijo industrije, saj je konkurenčnost industrije še posebej urgenten izziv.

Predvsem pa naj bi pri obravnavanju okvira za obdobje po letu 2030 zagotovili tudi ustrezno mešanico pristopov, ki lahko stroškovno učinkovito spodbujajo napredek, hkrati pa puščajo prostor za inovacije in nacionalno specifičnost. V ta namen je treba določanje ciljev uravnotežiti z regulativno prožnostjo. Glede na nujnost pospešitve prehoda s fosilnih goriv na čisto energijo je cilj naše razprave opredeliti ustrezen okvir, da bi napredovali na področju stroškovno učinkovite elektrifikacije v panogah z največjim potencialom in odpravili morebitne ovire.

Potencial za elektrifikacijo industrije

Analize kažejo, da bi lahko do leta 2035 s tehničnim potencialom za neposredno elektrifikacijo v Evropi pokrivali od 60 do 90 odstotkov skupnega povpraševanja po energiji v industriji.³ Prehod pomeni, da se procesi, ki temeljijo na fosilnih gorivih, nadomestijo z električnimi alternativami. Več kot 60 odstotkov povpraševanja je mogoče zadovoljiti z obstoječimi tehnologijami, kot so električni kotli, toplotne črpalke in električne obločne peči. Vendar morajo biti za uresničitev tega potenciala vzpostavljeni ustrezni omogočitveni pogoji. Ti vključujejo naložbe, učinkovite spodbude ter prav takšno uporabo in širitev elektroenergetskega omrežja.

³ [Giuli, M. \(2024\): *Direct electrification of industrial process heat: An assessment of technologies, potentials and future prospects for the EU* \(Neposredna elektrifikacija industrijske procesne toplote: Ocena tehnologij, potenciala in prihodnjih obetov za EU\), Agora Industry, 11. december.](#)

Hkrati bi si bilo treba dodatno prizadevati za pospešitev inovacij na področju elektrificiranih rešitev za visokotemperaturne procese, obenem pa vzpostaviti ustrezne pogoje za preostale procese, ki jih je težko elektrificirati, da bi stroškovno učinkovito izrabili druge poti razogljíčenja. Poleg tega mora biti električna energija cenovno dostopen vir oskrbe za industrijo in druge povpraševalce, da bi lahko razmislili o elektrifikaciji. To pa terja večja prizadevanja za okrepljene ukrepe, namenjene izboljšanju konkurenčnosti električne energije, na primer pospešitev uvajanja domačih virov z nizkimi mejnimi stroški, kot so obnovljivi viri energije in jedrska energija, ter krepitev omrežja in razširitev zmogljivosti shranjevanja, da se zmanjšajo skupni stroški sistema.

Okvirni pogoji za spodbujanje uvajanja elektrifikacije

Vlaganje v elektrifikacijo in prožnost pogosto pomeni znatne vnaprejšnje naložbe v osnovna sredstva (CAPEX), te pa običajno vključujejo nadgradnjo ali nadomestitev obstoječe opreme in infrastrukture z alternativami na električni pogon. Tako sta za elektrifikacijo potrebna zasebno in tudi javno financiranje, da se premosti naložbena vrzel in ustrezno spodbudi industrijska preobrazba.

Nedavno sprejeti okvir za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji (CISAF) je eden od načinov, da se zmanjšajo tveganja, povezana z zasebnimi naložbami v čiste tehnologije in razogljíčenje industrije. Omogoča uporabo javnih orodij, kot so jamstva, posojila in lastniški kapital, da se privabi zasebni kapital za projekte, ki pospešujejo prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, hkrati pa ohranjajo svetovno konkurenčnost evropske industrije in znižujejo cene električne energije.

Bodoča banka za razogljíčenje industrije naj bi imela osrednjo vlogo pri lajšanju prehoda evropske industrije na elektrificirane alternative. Banka naj bi z zagotavljanjem nizkocenovnih posojil, nepovratnih sredstev in jamstev zmanjšala tveganje naložb. Glede na razvijanje okvira pa je še vedno treba oceniti, ali so za pospešitev uvajanja potrebni dodatni finančni instrumenti ali podporni mehanizmi.

Poleg tega so odločitve o elektrifikaciji industrije odvisne od nižjih operativnih stroškov (OPEX), pri čemer naj bi procese poganjala električna energija in ne fosilna goriva. To v veliki meri zavisi od vrzeli med ceno električne energije in ceno plina, pa tudi od drugih dejavnikov, kot je prožnost.

Čeprav je pri številnih panogah potencial za prožnost omejen, pa lahko povečanje zmogljivosti industrije, da se odziva na dinamične cenovne signale in na trgih s prožnostjo sodeluje na podlagi upravljanja porabe energije s pomočjo operativne prožnosti, pripomore k zmanjšanju operativnih stroškov in ustvarjanju novih prihodkovnih tokov, hkrati pa prispeva k izboljšanju stabilnosti in zanesljivosti elektroenergetskega sistema. Tudi panoge, ki se pri prilagajanju proizvodnje soočajo z izzivi, lahko te premagujejo z naložbami, na primer v podatkovne platforme, baterije na kraju samem ali shranjevanje toplote. Tako lahko prispevajo k temu, da se naložbe v elektrifikacijo hitreje povrnejo.

Z reformo zasnove trga EU z električno energijo iz leta 2024 je bil dosežen pomemben napredek pri spodbujanju prožnosti. Industriji in združevalcem je zagotovljen dostop do trga, predpisane so nacionalne ocene potreb po prožnosti, mehanizmi zmogljivosti pa so odprti za nefosilne prožne vire. Obenem se krepi vloga združevalcev in spodbujajo lokalni trgi s prožnostjo zaradi odpravljanja omejitev omrežja.

Komisija naj bi zadevno uredbo pregledala najpozneje 30. junija 2026. Tako lahko ocenimo, ali so potrebni dodatni ukrepi, s katerimi bi še okrepili spodbude za stroškovno učinkovito elektrifikacijo in prožnost industrije.

Ključni vprašanja za razpravo

1. Kako lahko najboljše zagotovimo pravi okvir za elektrifikacijo industrije, da bomo podprli ustrezne spodbude za naložbe in preusmeritev proizvodnje, hkrati pa industriji omogočili odzivanje na cenovne signale in prožno porabo?
 2. Kateri sektorji ali panoge imajo največji potencial za hitro elektrifikacijo in kateri specifični ukrepi bi morali biti vključeni v prihodnjo strategijo Komisije za elektrifikacijo, da bi podprli elektrifikacijo industrije?
-